

Metsäpirtti 01.07.2006
Kalevi Hyytiä

Arvoisa Zaporozhkojen kunnanjohtaja Valentina Lestnikova, kunnanvaltuuston puheenjohtaja Valentina Tarasova, hyvät metsäpirttiläiset, niin nykyiset kuin entiset, hyvät juhlavieraat

Olemme viettämässä perinteistä Metsäpirtin kihupäivää, ja jälleen täällä entisellä kotiseudulla, nykyisessä Zaporozhkojen kunnassa. Sää on juuri sellainen, kuin lapsena kuulin Karjalassa aina olleen. Aurinko paistaa, ruisrääkkä äänтелеe, kesä on parhaimmillaan. On juhlan aika.

Pidin 8 vuotta sitten todella pitkän puheen täällä vastaavassa tilaisuudessa. Moni sen muistaa vieläkin, meillä kotona jopa painajaisena. Nyt olen lyhytsanaisempi.

67 vuotta on kulunut siitä, kun vietimme täällä viimeistä kesää ennen ensimmäisen evakkotaipaleen alkamista. Tilanne Euroopassa oli jännittynyt. Syyskuun alussa 1939 Saksa hyökkäsi Puolaan Saksan ja Neuvostoliiton keskinäisen sopimuksen mukaisesti, jossa myös Suomen kohtalosta oli sovittu tuntemallamme tavalla. Marraskuun viimeisenä päivänä samana vuonna joutui täällä Metsäpirtissä vuosisatoja asunut karjalainen väestö siirtymään sodan jaloista rauhallisemmille seuduille. Mukaan saatiin tuskin mitään. Taipaleen lossilla oli tungosta. Suurin osa omista kotitaloista poltettiin itse. Ei ollut helppo tehtävä metsäpirttiläisille nuorille miehille. Taipaleen joki, mikä halkaisi silloin Metsäpirtin alueen joen pohjoispuoliseen ja eteläpuoliseen alueeseen, oli keskeinen näyttämö 100 päivää kestäneen talvisodan aikana.

Meitä evakkoja oli silloin Metsäpirtin alueelta noin 5200 henkeä.

Osa evakoista pääsi pari vuotta myöhemmin kotiseudulle kesken jatkosodan asemotavaihetta. Itäisimmät ja eteläisimmät alueet olivat kuitenkin sotatilan alaista aluetta, joille pääsy siviileiltä oli kielletty. Uusi evakkotaival kotikunnalle asettuneiden osalta alkoi paria vuotta myöhemmin, kesällä 1944, jolloin Neuvostoliitto aloitti vahvan painostuksen rajoillamme.

67 vuotta on pitkä aika ihmisen elämässä. Kuitenkin yhä vielä teitä sodan kokoneita on joukossamme, niin täällä Venäjän maalla kuin meillä Suomessa. Osa täällä syntyneistä on läsnä täällä tänäänkin. Pyydän nostamaan käden ylös, ketkä teistä ovat täällä syntyneet. Lähes puolet! Kiitos.

Kuka mahtaa olla nuorin osanottaja?

Kuka mahtaa olla nuorin metsäpirttiläistä juurta omaava. Hän on varmaan meille tänään syntyvä tyttäreemme poikalapsi.

Palaan hetkeksi kauemmas historiaan.

On tunnettua, että tämä Laatokan seutu, on ikiajoista alkaen ollut karjalaisen heimon asuinalue. Tässä tarkoitan karjalaisuudella laajempaa kokonaisuutta. Eri uskontojen väliset taistelut sieluista sekä maallisten hallitsijoiden etupiiritavoitteet ovat vuosisatojen kuluessa aiheuttaneet paikalliselle väestölle suuria murheita. Karjalainen kansa on Pähkinäsaaren rauhan 1323 ajoista alkaen saanut elää maallisen vallan määrittämän rajan molemmin puolin.

Raja sinänsä ei aikoinaan ole ollut yhtä ehdoton, kuin mitä se on ollut 1. maailmansodan jälkeen.

Eilenkin tullessamme tänne juhliä viettämään saimme kokea nykyisen rajan käsittämättömät ongelmat, yli 10 km pitkä rekkajono rajan tuntumassa kielii ongelmasta. Oma kokemuksemme oli 4 tuntia kestänyt rajan ylitys, vaikka allamme oli nykyaikainen kulkuneuvo ja komea maantie.

Maailma ei ole valmis. On paljon kehitettävää. Olen itse koulutukseltani tietoliikenneinsinööri.

Tietoyhteiskunnan kehitys on ollut mullistavaa viimeisenä kahtena vuosikymmenenä. Olemme saaneet uudet valtatiet, joissa kuljetaan valon nopeudella ja joissa on tilaa kaikille. Käytössämme on valtioiden rajat ylittävä maailmanlaajuinen valtatieverkosto, joka tunnetaan internet-verkkona. Tämä verkko ei tunne maantieteellisiä rajoja. Miten saisimme nämä hitaammat väylät samaan tasoon?

Mutta takaisin historiaan.

Totesin edellä, että tämä Zaporozhkojen alue, entinen Metsäpirtti, on ollut ikiajoista karjalaisen heimon asuttamaa. Säröjä siihen toivat sodat Ruotsin ja Novgorodin, sittemmin Venäjän ja viimeiksi Suomen ja

Neuvostoliiton kesken. Kun Ruotsi sai Stolbovan rauhassa 1617 silloisen Käkisalmen läänin ja koko Inkerinmaan hallintaansa, tuli täällä Metsäpirtissä asuvalle alkuperäisväestölle vastaan kysymys luterilaisen uskon vastaanottamisesta. Kaikille muutos ei noin vain sopinut. Osa hangoitteli vastaan maallista valtaa. Osa väestöstä joutui lähtemään evakkoon rauhan jälkeisinä vuosikymmeninä. Osalla heistä kohteena oli Moskovan lähellä oleva Tverin alue. Jo silloin, vajaat 400 vuotta sitten, oli ihmisillä edessä evakkomatka tuntemattomaan. Silloin muuttoon ja päätöksentekoon toki oli huomattavasti enemmän aikaa, kuin mitä meidän sukupolvellamme oli.

Metsäpirtin alueella oli kuitenkin yksi kylä, joka ei alistunut Ruotsin tahtoon kääntyä luterilaiseen uskoon. Tämä pieni joukko alkuperäisiä metsäpirttiläisiä asui silloisen Suvantojärven etelärannalla, ja asettui vainovuosien jälkeen Vaskelan kylään, nykyiseen Lugovojen kylään. Suomessa tämän kylän edustajat ovat muodostaneet oman sukuseuran, Vaskelan sukuseuran, mikä toimii mallikkaasti perinteen kartoittamisessa ja siirtämisessä. Tämän ortodoksisen uskonnon edustajien kuuluisin henkilö on ollut Larin Paraske. Kymmeniä suvun edustajia tunnettiin aikoinaan kalevalaisen laulun taitajina.

Raja on siirtynyt useita kertoja. Rauhansopimukset on tehty ikuisiksi ajoiksi. Käräjöinä rajoista ovat aina kansalaiset. Sukulaiset ovat jääneet rajan molemmille puolille. Olipa raja missä vain, aina tämä ongelma säilyy kulloisenkin rajan molemmiin puolin, mikäli rajaan liittyy ihmisen elämää hankaloittavia rajoituksia. Me lännessä puhumme vapaasta liikkuvuudesta rajojen yli niin ihmisten kuin tavaroiden ja palvelujen osalta.

Yhteenvetona edellisestä totean tällä seudulla koetun kahteen otteeseen laajan väestömuutoksen ja sitä seuranneet vaiheet. Tämä viimeinen muutos oli meidän nykyajan evakkojen totaalinen siirtyminen kotiseudulta pois. Ja arvatenkin myös te nykypäivän metsäpirttiläiset olette kokeneet saman, olette tulleet muualta. Ja nyt osa teistä nykyisistä Zaporozhkojessa asuvista on elänyt täällä jo yli 60 vuotta, mikä ihmispolvissa mitattuna tarkoittaa 3 polvea, on lapset ja on lastenlapset eli vunukat, on kotiseutu.

Kansainvälistyminen tapahtuu kiihtyvällä vauhdilla. Sen moottorina toimii varttuva nuoriso. Tässä verkostoitumisessa ei tunneta rajoja. Tätä verkostoitumista edistää tietoyhteiskunta, avoimet ja vapaat tiedon valtatiet. Tämän kehityksenkin taustalla tulee toki tuntea historia, jotta voimme edetä oikeaan suuntaan.

Me metsäpirttijärjestöjen edustajat olemme tukemassa tätä kehitystä. Tästä syystä myös tämänkertainen keskeisin vuositapahtumamme, Metsäpirtin pitäjäjuhla eli kihut on haluttu toteuttaa yhdessä teidän nyky-metsäpirttiläisten eli zaporozhkelaisten kanssa.

Tämä perinnehän meillä on ollut käynnissä jo 10 vuoden ajan. Ja nytkin etukäteisvalmistelut nykyisen kunnanjohtajan kanssa ovat olleet rakentavat. Kiitokset tästä kunnanjohtaja Lestnikovalle ja kaikille teille, jotka olette myötävaikuttaneet tämän juhlan järjestelyihin. Kiitokset toki myös meille ja meillä järjestelyvastuussa olleille, jotka Ossi Tuokon johtamina ovat puoleltamme tämän tilaisuuden toteuttaneet.

Lopuksi kertaan vielä oman henkilökohtaisen intressini, jota olen viime vuosina hokenut meidän tilaisuuksissamme. Olisin iloinen, jos toiveeni päästä viettämään eläkepäiviäni täällä Laatokan rantamilla toteutuisi. Kokisin olevani oikea paluumuuttaja, esi-isien maille. Vaimoni Pirkko on antanut tähän haaveeseeni vahvan tuen.

Hyvää juhlapäivää meille kaikille!